

Daruka Norbert alezredes:

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK 2025-ÖS NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIÁJÁNAK ÉRTELMEZÉSE, HATÁSAI EURÓPÁRA ÉS HAZÁNK VÉDELMI RENDSZERÉRE

DOI: 10.35926/HSZ.2026.1.1

ÖSSZEFOGLALÓ: A tanulmány az Amerikai Egyesült Államok 2025 novemberében kiadott Nemzeti Biztonsági Stratégiájának (*National Security Strategy of the United States of America, November 2025 – NNS 2025; a továbbiakban Nemzeti Biztonsági Stratégia*)¹ átfogó elemzése, különös tekintettel annak európai és magyar vonatkozásaira. A dokumentum jelentős stratégiai irányváltást képvisel a 2022-es Nemzeti Biztonsági Stratégiához képest, mivel az amerikai kül- és biztonságpolitika fókuszát ismét a szűken értelmezett nemzeti érdekekre, a szuverenitás védelmére, a gazdasági önellátásra és a regionális felelősségmegosztásra helyezi. Az NSS 2025 újszerű megközelítést alkalmaz Európa vonatkozásában. A kontinens problémáit nem csupán gazdasági, hanem civilizációs jellegű kihívásokként értelmezi, miközben célként jelöli meg az európai civilizációs önbizalom helyreállítását és a szuverén nemzetállamok megerősítését. A stratégia radikálisan új elvárásokat fogalmaz meg a NATO-szövetségesek számára, köztük az 5%-os GDP-arányos védelmi ráfordítási célt, a regionális biztonsági felelősség átvételét, valamint a modern magas intenzitású hadviseléshez szükséges technológiai és ipari kapacitások fejlesztését. A tanulmány bemutatja, hogy mindez milyen képességfejlesztési, iparpolitikai és stratégiai következményeket jelent a Magyar Honvédség számára, és miként alakíthatja át hazánk regionális szerepét a NATO déli és keleti térségeiben. Az elemzés rávilágít arra, hogy a két stratégiai dokumentum (2022 és 2025) összevetése nélkülözhetetlen a magyar védelmi tervezés és haderőfejlesztés jövőbeni irányainak meghatározásához.

KULCSSZAVAK: Amerikai Egyesült Államok, NNS 2025, Nemzeti Biztonsági Stratégia, Biden-stratégia, Trump-stratégia, különbözőségek, Európa-stratégia

A SZERZŐRŐL:

Dr. Daruka Norbert alezredes (PhD) osztályvezető (MH Transzformációs Parancsnokság Tudományos Kutatóhely) (ORCID: 0000-0002-7102-1787; MTMT: 10039981)

BEVEZETÉS

Az Amerikai Egyesült Államok Nemzeti Biztonsági Stratégiái – függetlenül attól, hogy mely adminisztráció elképzeléseit tükrözik – a globális biztonsági környezet legfontosabb iránytűi közé tartoznak. Lévéen továbbra is a világ egyik vezető katonai, gazdasági és technológiai hatalma, ebből adódóan stratégiai dokumentumai nem pusztán saját külpolitikai és védelmi

¹ A stratégia eredeti dokumentuma a Fehér Ház honlapján olvasható.

szándékait tükrözik, hanem egyúttal jelzik, milyen világrend alakulhat ki, hogyan változhatnak a szövetségi rendszerek, és milyen elvárásoknak kell megfelelniük a szövetségeseknek. Az amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia (NSS – National Security Strategy) ezért nem csupán egy szakpolitikai dokumentum, hanem olyan iránymutatás, amely befolyásol(hat)ja a NATO működését, a transzatlanti biztonsági prioritásokat, valamint az európai védelmi környezet alakulását is.

Magyarország mint NATO-tagállam és mint a transzatlanti biztonsági architektúra aktív résztvevője számára különösen fontos az Amerikai Egyesült Államok stratégiai gondolkodásának követése. Következésképpen a Magyar Honvédség tevékenységét, fejlesztési irányait és nemzetközi szerepvállalását közvetlenül befolyásolják azok az irányok, illetve gondolatok, amelyeket Washington a nemzetbiztonság területén megfogalmazott. Az amerikai stratégiai prioritások változásai azonnali hatást gyakorolnak a szövetségi terhek megosztására, a nemzetközi műveletek jellegére, a NATO-n belüli képességfejlesztési irányokra, az európai biztonsági környezet értelmezésére, illetve a transzatlanti katonai együttműködésekre is.

A 2025-ben kiadott új amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia alapos elemzése – az előzőekben ismertetett hatások tekintetében – nem csupán tájékozódási kérdés, hanem stratégiai szükségszerűség a Magyar Honvédség számára. Az új amerikai iránymutatás több ponton is jelentős irányváltást jelez – a szövetségi rendszer elvárásaitól kezdve a migráció értelmezésén és az ipari-biztonsági önellátás hangsúlyán át egészen a katonai költségvetések új szintjéig. A stratégiában rögzített változások ismerete azért is nélkülözhetetlen, mert a Magyar Honvédség hosszú távú fejlesztési tervei összhangban kell, hogy legyenek a NATO várható irányaival, ezáltal az amerikai elvárások alakulásával.

Elengedhetetlen a 2025-ös dokumentum összehasonlítása a korábbi, 2022-ben kiadott stratégiai dokumentummal ahhoz, hogy ezek a változások megfelelően értékelhetők legyenek. A két stratégia között nem csupán retorikai vagy stilisztikai eltéréseket azonosíthatunk, hanem két eltérő világképet, fenyegetésértelmezést, illetve prioritásrendszert. A Magyar Honvédség számára az összevetés különösen fontos, mert rávilágít arra, hogyan változhat a NATO keretében a szövetségesek feladatrendszere. Az sem elhanyagolható, hogy ez az összevetés segíthet azonosítani, hogy mely képességfejlesztési irányok vál(hat)nak hangsúlyosabbá, vagy szorul(hat)nak háttérbe. Ha az európai érdekek szemszögéből vizsgáljuk a változásokat, akkor az amerikai–európai stratégiai dinamika alakulása is egyértelműbb lehet, ami közvetlenül érint(het)i hazánk szerepét a szövetségben. Ezek a változások azt is jelzik, hogyan módosulhatnak a regionális prioritások Közép-Európában.

Véleményem szerint a 2022-es és a 2025-ös amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégiák közötti különbségek beazonosítása a Magyar Honvédség jövőbeli működésének és fejlesztési irányainak megalapozása szempontjából kulcsfontosságú. A transzatlanti biztonsági környezet változása egyértelműen jelzi, hogy a következő években Európának – így Magyarországnak is – nagyobb erőfeszítéseket kell tennie saját védelméért. Ahhoz pedig, hogy ez az erőfeszítés stratégiaileg megalapozottan és a nemzetközi környezettel összhangban történjen, elengedhetetlen az amerikai stratégiai dokumentumok pontos értelmezése és összehasonlító vizsgálata.

AZ AMERIKAI NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIA 2025 FŐ IRÁNYAI

2025 novemberében nyilvánosságra került az Amerikai Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikájában is markáns irányváltást eredményező új Nemzeti Biztonsági Stratégia. A dokumentum már bevezetőjében leszögezi, hogy az ország vezetése nem képes és nem is kívánja tovább fenntartani azt a gyakorlatot, mely a világ egésze rendjének fenntartását

egyedül az amerikai vállakon nyugvó feladatként értelmezi. Ehelyett a külpolitika egyetlen fókuszának ismét a szűken értelmezett amerikai nemzeti érdekek védelmét jelölte meg. A stratégia szerint az elmúlt három évtized amerikai elitje „rosszul becsülte meg Amerika hajlandóságát, hogy örökre vállalja a globális terheket”,² és ezzel olyan túlterheltséget idézett elő, amely az ország gazdasági, társadalmi és biztonsági alapjait egyaránt aláásta.

A *National Security Strategy of the United States of America, November 2025* dokumentum fő üzenete az „America First” elv modernizált, stratégiai formába öntött megjelenése. A dokumentum hivatalosan rögzíti, hogy „[m]inden tevékenységünkben Amerika érdekeit helyezzük előtérbe”.³ Ennek megfelelően a külpolitikai döntéshozatalt a klasszikus realizmus, a hatalmi egyensúlyi logika és a szuverenitás tisztelete övezi. A stratégia vezérelve szerint a világ alapvető politikai egysége „a nemzetállam”,⁴ amelynek joga és kötelessége saját érdekeinek védelme. Ebből vonatkoztat arra, hogy az Amerikai Egyesült Államok is saját jól felfogott érdekeit helyezi minden multilaterális elvárás és intézményi igény elé.

A dokumentum másik meghatározó gondolati íve az „erővel a békéért”,⁵ amely a katonai, gazdasági és technológiai erő újrapiálását tartja a béke meghatározó tényezőjének. A szöveg kimondja, hogy az Amerikai Egyesült Államoknak „a világ legerősebb, legpusztítóbb és technológiailag legfejlettebb hadseregét”⁶ kell fenntartania, amely képes gyors és döntő győzelmet aratni minden szükséges esetben. Magát az elrettentést nem pusztán erődemonstrációként, hanem a konfliktusok megelőzésének eszközeként értelmezi. A stratégia külön hangsúlyozza, hogy a második Trump-kormányzat első hónapjaiban több regionális konfliktus rendezését is amerikai közvetítéssel sikerült elérni.

A stratégia azonban nem a külföldi beavatkozások kiterjesztését hirdeti. Éppen ellenkezőleg, alapelvei között szerepel a nem intervenciós preferencia,⁷ amely szerint az Amerikai Egyesült Államoknak csak akkor kell beavatkoznia más országok belügyeibe, ha azok „közvetlenül veszélyeztetik érdekeit”.⁸ A stratégia világossá teszi, hogy bár Amerika továbbra is globális hatalom marad, a beavatkozások mércéje lényegesen magasabb lesz, mint a poszt-hidegháborús korszakban.

A dokumentum egyik legkarakteresebb eleme a migráció nemzeti biztonsági újradefiniálása. A stratégia kimondja, hogy „a tömeges migráció korszakának véget kell vetni”,⁹ és a határvédelem „a nemzetbiztonság elsődleges eleme”.¹⁰ Ez új korszakot jelez az amerikai biztonságpolitikai gondolkodásban, ahol a migráció nem csupán belpolitikai vagy humanitárius kérdés, hanem a nemzeti szuverenitást, a társadalmi stabilitást és a munkaerőpiacot érintő stratégiai kihívásként jelenik meg.

² „...badly miscalculated America’s willingness to shoulder forever global burdens...” (NSS 2025, 1.)

³ „In everything we do, we are putting America First.” (NSS 2025, ii.)

⁴ „...the nation-state...” (NSS 2025, 9.)

⁵ „Peace through Strength.” (NSS 2025, 8.)

⁶ „...the world’s most powerful, lethal, and technologically advanced military...” (NSS 2025, 3.)

⁷ Egy kül- és biztonságpolitikai alapelv, amely szerint egy állam lehetőleg nem avatkozik be más országok belügyeibe, és csak nagyon szűk, világosan meghatározott esetekben vállal külső katonai vagy politikai szerepet.

⁸ „...directly threaten our interests.” (NSS 2025, 1.)

⁹ „The era of mass migration must end.” (NSS 2025, 11.)

¹⁰ „...the primary element of national security.” (NSS 2025, 11.)

Gazdasági értelemben a stratégia az „újraiparosítást”¹¹ és a gazdasági önellátást helyezi a nemzetbiztonság középpontjába. A dokumentumban megfogalmazottak szerint az Amerikai Egyesült Államoknak vissza kell szereznie ipari fölényét, és meg kell szüntetnie azt a függőséget, amelyet kritikus ellátási láncok és technológiai eszközök esetében idegen hatalmakkal szemben kialakított. Ennek lényege, hogy „a jövő az alkotóké”,¹² vagyis ebben a kontextusban a gyártóké, termelőké, iparágaké, hiszen ezek újjáépítése nélkül Amerika nem lehet sem gazdaságilag, sem katonailag versenyképes. A stratégia ezért a tarifák, az ellátási láncok átszervezése, a belföldi termelés támogatása és a technológiai fölény megőrzése felé mozdul el.

A stratégia egyik legerősebb hatású része a terhek áthelyezési elvének új szintre emelése. A NATO-szövetségesek számára a stratégia rögzíti a hágai kötelezettségvállalást, vagyis a védelmi kiadások radikális emelését „a NATO-országoknak [...] a GDP 5 százalékát kell védelmi kiadásokra fordítaniuk”.¹³ A dokumentumban foglaltak szerint az Amerikai Egyesült Államok nem vállalhatja tovább a világ biztonsági terheinek döntő részét, és a gazdag, fejlett szövetséges országoknak „elsődleges felelős”¹⁴ szerepet kell felvenniük saját régióik védelmében. Ez a gondolat alapjaiban rajzolhatja át a transzatlanti viszonyrendszert.

A 2025-ös stratégia regionális fejezetei összességében egy olyan külpolitikai architektúrát rajzolnak fel, amelyben az Amerikai Egyesült Államok továbbra is globális nagyhatalom, de a nemzetközi rendszer működtetésének elsődleges felelőssége fokozatosan megoszlik a szuverén nemzetállamok között. A hangsúly ezek alapján a stabilitás fenntartására, a konfliktusok lezárására és az ellátási láncok biztonságára helyeződik át. Ázsia esetében a stratégia a kritikus tengeri útvonalak szabadságát, Európában a gazdasági és a civilizációs önbizalom helyreállítását, a Közel-Keleten pedig az új békemegállapodások fenntartását és az energiabiztonságot tekinti elsőrendű prioritásnak.

Az eddig leírtak tekintetében kijelenthető, hogy az új amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia egy pragmatikus, gazdasági önvédelemre és nemzeti szuverenitásra fókuszáló amerikai külpolitikai szemléletet jelenít meg. A stratégia tudatosan elveti azt a poszthidegháborús gondolkodásmódot, amely az amerikai globális fölény fenntartását tekintette alapvetésnek, és egy olyan rendet hirdet meg, amelyben az Amerikai Egyesült Államok erejének megőrzése, a migráció és a gazdasági függőségek elleni fellépés, valamint a regionális felelősségvállalás átrendezése áll a középpontban. A stratégia nem a világrend lebontását, hanem annak újjáépítését célozza – olyan formában, amely Amerika hosszú távú biztonságát, gazdasági stabilitását és társadalmi kohézióját helyezi előtérbe.¹⁵

A 2022. ÉVI AMERIKAI NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIA: „VISSZATEKINTÉS”

A 2022 októberében kiadott amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia egy olyan világkép keretét rögzítette, amelyet az Amerikai Egyesült Államok döntéshozói „fordulópontnak”¹⁶ neveztek.

¹¹ Egy ország tudatosan újraépíti, megerősíti vagy visszatelepíti a saját iparát – különösen a stratégiailag fontos ágazatokat –, miután azok korábban leépültek, külföldre helyeződtek vagy túlzottan függővé váltak más országoktól. Egyszerűen fogalmazva az „újraiparosítás” (reindustrializáció) az ipari újjáépítés politikája.

¹² „The future belongs to makers.” (NSS 2025, 13.)

¹³ „NATO countries [...] must meet the 5 percent of GDP spending on defense.” (NSS 2025, i.)

¹⁴ „...primary responsibility...” (NSS 2025, 12.)

¹⁵ NSS 2025.

¹⁶ „...an inflection point...” (NSS 2022.)

Egy olyan történelmi fordulópontnak, amelyben a globális politikai, gazdasági és társadalmi erővonalak újrendeződése zajlik. Ebben azt fogalmazták meg, hogy az Amerikai Egyesült Államoknak olyan komplex, egymást átszövő kihívásokkal kell szembenéznie – nagyhatalmi verseny, klímaváltozás, technológiai transzformáció, világjárványok –, amelyek a hidegháború óta nem látott stratégiai kihívásokat jelentenek. A stratégia már első oldalain hangsúlyozza, hogy „*az amerikai vezetés iránti igény olyan nagy, mint még soha*”,¹⁷ és ebből az alapfeltevésből szemléltette az ország szerepét a 21. század geopolitikai rendszerében.

A 2022-es stratégia alapvetése volt, hogy az Amerikai Egyesült Államok nem csupán egy a nagyhatalmak között, hanem a nemzetközi rend egyik alappillére, amelynek vezető szerepe meghatározó a globális stabilitás biztosításában. A dokumentum azt is rögzíti, hogy a korszakot nem pusztán az államok közötti versengés határozza meg, hanem sokkal inkább a demokrácia és az autokrácia közötti rendszerszintű eltérések. Az egyes államok – különösen a Kínai Népköztársaság – olyan modellt kínálnak, amely a tekintélyelvű irányítás, a centralizált gazdasági struktúra és a technológiai kontroll kombinációjára épít, és amely komoly kihívást jelent a demokratikus világ számára. A stratégia ezért fogalmazott úgy, hogy „*Kína az egyetlen versenytárs, amelynek szándéka a nemzetközi rend átalakítása, és meg is van hozzá a hatalma*”,¹⁸ ezzel egyértelművé téve Kína kiemelt helyét az amerikai kül- és biztonságpolitikai gondolkodásban.

A dokumentum ugyanakkor kettős megközelítést alkalmazott Kínával szemben, mivel egyszerre kívánt vele versenyezni és együttműködni. A szöveg hangsúlyozta, hogy a versengést „*felelősségteljesen*” kell kezelni, elkerülve az eskalációt, miközben nyitottnak kell maradni a közös érdekű területeken – például a klímavédelemben vagy a globális egészségbiztonságban – való együttműködésre. Ez árnyaltabb megközelítést tükröz, amelyben a geopolitikai rivalizálás mellett bizonyos országokon átívelő kihívások felismerik az együttműködés szükségességét is.

A stratégia másik központi eleme volt a szövetségi rendszerek megerősítése, miszerint „*szövetségeink és partnerségeink a legnagyobb stratégiai értékeink*”,¹⁹ amely nélkül az Amerikai Egyesült Államok nem tudná hatékonyan felvenni a versenyt sem nagyhatalmi konkurenseivel, sem a globális kihívásokkal. A NATO „*erősebb és egységesebb, mint valaha*”.²⁰ Ezt egyébként az ukrainai orosz agresszióra adott transzatlanti reakcióként és a Szövetség keleti szárnyának megerősítéseként fogalmazták meg. Ennek megerősítéseként a stratégia rögzítette, hogy az Amerikai Egyesült Államok „*egyértelműen elkötelezett az 5. cikk mellett*”,²¹ vagyis a kollektív védelem megingathatatlan alapelve iránt.

Európa kapcsán a dokumentum külön kiemelte, hogy a kontinens „*a szabadság, a szuverenitás és az agresszióellenes elvek védelméért folytatott küzdelem élvonalában áll*”.²² A stratégia Ukrajnát a szabályalapú világrend tesztjeként értelmezte, és vállalta, hogy „*továbbra is támogatni fogjuk Ukrajnát, ameddig csak szükséges*”,²³ mind katonai, mind gazdasági értelemben. Ez a megközelítés nemcsak Oroszország elrettentésére irányult,

¹⁷ „...the need for American leadership is as great as it has ever been.” (NSS 2022.)

¹⁸ „The PRC is the only competitor with both the intent to reshape the international order and, increasingly, the economic, diplomatic, military, and technological power to do it.” (NSS 2022, 23.)

¹⁹ „...our alliances and partnerships are our greatest strategic asset...” (NSS 2022, 11.)

²⁰ „...stronger and more united than it has ever been...” (NSS 2022.)

²¹ „...unequivocally committed to Article 5...” (NSS 2022, 38.)

²² „...stands at the front lines of the fight to defend the principles of freedom, sovereignty, and non-aggression...” (NSS 2022, 38.)

²³ „...the United States will continue to support Ukraine in its fight for its freedom, we will help Ukraine recover economically, and we will encourage its regional integration with the European Union.” (NSS 2022, 26.)

hanem arra is, hogy a nemzetközi közösség számára világossá tegye: az agresszió nem járhat stratégiai előnyökkel.

A 2022-es stratégiát nem kizárólag a hagyományos geopolitikai versengés határozta meg, hiszen nagy hangsúlyt helyezett a transznacionális fenyegetésekre is. A stratégia egyértelmű állítása volt, hogy „a globális kihívások nem másodlagos kérdések [...] Ezek a nemzeti és a nemzetközi biztonság legfontosabb elemei”.²⁴ A klímaváltozás, a járványok, a kibertérben zajló fenyegetések, az energia- és élelmiszer-biztonság, valamint a kritikus technológiák feletti verseny a stratégia szerint legalább akkora biztonsági kockázatot jelentettek, mint a geopolitikai riválisok katonai ereje. Ezzel a megközelítéssel az amerikai stratégia olyan tágabb fenyegetéértelmezést fogadott el, amelyben a biztonság fogalma a katonai dimenzió túl gazdasági, társadalmi és technológiai elemeket is magában foglalt.

A dokumentumban megjelentek a demokratikus kormányzás, az emberi jogok és a társadalmi ellenálló képesség megerősítésére vonatkozó elemek. A dokumentum arra utalt, hogy „a demokráciák ellenálló képessége, gazdasági versenyképessége és társadalmi kohéziója döntő tényező lesz a 21. századi geopolitikai versengésben”. A technológiai fejlődés tekintetében – különösen a mesterséges intelligencia, a kvantumtechnológia és a biotechnológia területeit – az országok közötti erőviszonyokat meghatározó elemekként jelenítette meg, amely nem csupán gazdasági, hanem stratégiai lehetőségként is értelmezhető.

Véleményem szerint az Amerikai Egyesült Államok 2022-es Nemzeti Biztonsági Stratégiája egy értékalapú, multilaterális, szövetségközpontú világképet tükrözött, amely az ország vezető szerepét elengedhetetlen tényezőként határozta meg a globális stabilitás biztosításához. A stratégia nem csupán katonai erőre, hanem szövetségi rendszerekre, normákra, technológiai innovációra és a globális problémák közös kezelésére épített. Kínát egyértelműen a legfontosabb stratégiai kihívásként, Oroszországot pedig – Európára nézve – közvetlen veszélyt jelentő fenyegetésként fogalmazta meg. A 2022-es dokumentum tehát egy olyan átfogó biztonságpolitikai keretrendszert vázolt fel, amelyben a külpolitika, a gazdaság és a társadalom stabilitása egymással összefonódva határozták meg az Amerikai Egyesült Államok cselekvési irányait egészen a 2025 novemberében megjelent új stratégiai elképzelésekig.²⁵

AZ AMERIKAI NEMZETI BIZTONSÁGI STRATÉGIÁK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Az előzőekben bemutatott tartalmi összefoglalók is jól bizonyítják, hogy a 2025-ben kiadott amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia alapvető paradigmaváltást jelent a 2022-es dokumentumhoz képest. A Trump-adminisztráció által megalkotott stratégia szövege – amely azzal a kijelentéssel indít, hogy ezentúl „a külpolitika célja a nemzeti alapérdekek védelme; ez a stratégia egyetlen célja”²⁶ –, szűken értelmezett amerikai érdekekre, a szuverenitásra és a nemzetek közötti hatalmi verseny klasszikus logikájára épít. Ezzel szemben a Biden-kormány 2022-es stratégiája azt hangsúlyozta, hogy „világunk fordulópont előtt áll”,²⁷ és a nemzetbiztonság

²⁴ „...our strategic competitors, addressing shared global challenges, and shaping the rules of the road for technology, cybersecurity, and trade and economics.” (NSS 2022, 23.)

²⁵ Csiki-Varga – Tóth 2022.

²⁶ „Our strategy is rooted in our national interests: to protect the security of the American people; to expand economic prosperity and opportunity; and to realize and defend the democratic values at the heart of the American way of life.” (NSS 2022, 7.)

²⁷ „...our world is at an inflection point.” (NSS 2022.)

alapja a szövetségek megerősítése, valamint a közös globális kihívások kezelése, így például a klímaváltozás vagy a járványok elleni fellépés.

A 2025-ös dokumentum szerint az amerikai elit „*túlbecsülte Amerika képességét arra, hogy finanszírozzon [...] egy hatalmas jóléti-szabályozó-adminisztratív államot egy hatalmas hadsereg mellett...*”,²⁸ és hibásan vállalt magára túl nagy globális felelősséget. A stratégia ezt az irányt kívánja korrigálni az „*America First*” elv gyakorlati alkalmazásával, amely így jelenik meg szövegszerűen: „*Minden tevékenységünkben Amerika érdekeit helyezzük előtérbe.*”²⁹ Ez a megközelítés alapvetően korlátozottabb szerepvállalást vetít előre a világ stabilitásában, miközben a belső gazdasági és katonai megerősítést részesíti előnyben. Ezzel szemben a 2022-es NSS kiemeli, hogy „*az amerikai vezetés iránti igény olyan nagy, mint még soha.*”³⁰ A Biden-dokumentum szerint a nemzetközi biztonság nemcsak hatalmi versenyről szól, hanem olyan megkerülhetetlen, országokon átívelő fenyegetésekről is, amelyekre csak együttműködéssel lehet válaszolni, vagyis „*a közös kihívások nem másodlagos kérdések [...] Ezek a nemzeti és a nemzetközi biztonság legfontosabb elemei.*”³¹

A migráció szerepének megítélése élesen különbözik a két dokumentumban. A 2025-ös stratégia szerint „*a tömeges migráció korszakának véget kell vetni [...] A határbiztonság a nemzetbiztonság elsődleges eleme.*”³² Ez a szemlélet a migrációt kvázi egzisztenciális fenyegetésként kezeli, és a nemzetbiztonság központi elemeként azonosítja. Ezzel szemben a 2022-es NSS a migrációt humanitárius, gazdasági és társadalmi összefüggésekben tárgyalja, nem pedig stratégiai elsődlegességgel.

A NATO vonatkozásában a két stratégia közti legszembetűnőbb különbség a védelmi kiadások elvárása. A 2025-ös NSS deklarálja, hogy a tagállamoknak teljesíteniük kell „*a hágai kötelezettségvállalást, amelyben a NATO-országok vállalják, hogy GDP-jük 5%-át védelmi kiadásokra fordítják.*” Ez radikálisan magasabb, mint a Biden-kormány által támogatott 2%-os cél. A 2022-es stratégia szerint a NATO „*erősebb és egységesebb, mint valaha*”, és a közös elrettentést helyezi előtérbe, nem pedig a finanszírozási követelmények drasztikus megemelését.³³

Érdekes és markáns eltérést mutat Kína szerepe, hiszen Kína felértékelődése a Biden-stratégiában központi elem volt, de a 2025-ös stratégiában nem jelenik meg kiemelt főellenfélként. A globális versenyt általános, többpólusú „hatalmi egyensúly” keretébe helyezi azzal a megkötéssel, hogy „*az Egyesült Államok nem engedheti meg, hogy bármelyik nemzet olyan domináns szerepet töltsön be, amely veszélyeztetheti érdekeinket.*”³⁴ Mindez lényegesen lazább, kisebb intenzitású Kína-stratégiát eredményez.

²⁸ „...overestimated America’s ability to fund [...] a massive welfare-regulatory-administrative state alongside a massive military...” (NSS 2025, 1.)

²⁹ „In everything we do, we are putting America First.” (NSS 2025, ii.)

³⁰ „...the need for American leadership is as great as it has ever been.” (NSS 2022.)

³¹ „...shared challenges are not marginal issues... They are at the very core of national and international security...” (NSS 2022, 6.)

³² „The era of mass migration must end [...] Border security is the primary element of national security.” (NSS 2025, 11.)

³³ Bővebben lásd Szenes 2025.

³⁴ „The United States cannot allow any nation to become so dominant that it could threaten our interests.” (NSS 2025, 10.)

1. táblázat A Trump- és a Biden-stratégiák közötti különbségek³⁵

Téma	Trump NSS 2025	Biden NSS 2022
Alapelvek	Amerika az első!, szuverenitás, be nem avatkozás. „The purpose of foreign policy is the protection of core national interests”	Multilateralizmus, szövetségek és normák. „Our world is at an inflection point”, „the need for American leadership is as great as it has ever been”
Globális rend	Nemzeti érdekek laza rendszere. Nemzetállami szuverenitás. „The world’s fundamental political unit is and will remain the nation-state”	Szabályalapú világrend megerősítése. „We seek a free, open, prosperous, and secure international order”
Kína	Nem főellenfél, visszafogottabb megfogalmazás. „Balance of power”	Legfőbb stratégiai kihívás. „The PRC ³⁶ presents America’s most consequential geopolitical challenge”
Oroszország	Kevésbé hangsúlyosan jelenik meg.	Oroszország közvetlen fenyegetés. „Russia poses an immediate threat to the international system”
Migráció	Kiemelt fenyegetés, elsődleges nemzeti biztonsági prioritás. „The era of mass migration must end [...] Border security is the primary element of national security”	Humanitárius és rendvédelmi aspektus, de nem stratégiai elsődlegesség.
NATO	5% GDP-követelmény. „NATO countries [...] must meet the 5 percent of GDP defense spending”	NATO megerősítése, kollektív védelem. „NATO is stronger and more united than it has ever been” – 2% elvárás megtartása.
Gazdaság	Protekciónizmus, tarifa, iparpolitika. „The future belongs to makers... we will re-shore industrial production”	Globalizáció korrekciója, partnerségi alapú ellátási láncok, modern iparpolitika. „We are implementing a modern industrial and innovation strategy”
Demokrácia/értékelv	Realista, szuverenista. Minimális demokráciaexport. Kevésbé hangsúlyosan jelenik meg.	Demokratikus értékrend globális védelme. „We will continue to defend democracy around the world”

A fenti összehasonlítás után érdemes külön kitérni arra, hogy mindez mit jelent konkrétan a Magyar Honvédség számára, hogyan rajzolódik ki Európa szerepe a két stratégiában, és ebből milyen politikai-stratégiai következtetések adódnak a magyar döntéshozók számára.

A MAGYAR HONVÉDSÉGRE GYAKOROLT HATÁSOK – KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI KÖVETKEZTETÉSEK

Az új amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia egyik vezérgondolata, hogy „vége az időknek, melyben az Egyesült Államok az egész világrendet Atlaszhoz hasonlóan fenntartotta”,³⁷ il-

³⁵ Készítette a szerző.

³⁶ People’s Republic of China.

³⁷ „...the days of the United States propping up the entire world order like Atlas are over.” (NSS 2022, 12.)

letve „a gazdag, fejlett nemzetek”³⁸ között osztaná meg a felelősséget, amelyeknek „elsődleges felelősséget kell vállalniuk régióikért”.³⁹ A terhek Közép-Európára történő áthelyezésének logikája súlyos, kézzelfogható feladatokat jelent Magyarországra vonatkozásában is. A dokumentum nem egyszerűen több védelmi kiadást vár el a Szövetség (NATO) tagjaitól, hanem egy olyan új szerepfelfogást, amelyben a regionális stabilitás biztosítása elsődlegesen az érintett államok feladata, az Amerikai Egyesült Államok pedig inkább „szervező” és „erősokszorozó” szerepet vállal.

Hazánk szempontjából ez azt jelenti, hogy a Magyar Honvédségnek nem csupán „hozzájáruló”, hanem részben szolgáltató jellegű regionális biztonsági szerepet kell betöltenie, amit a magyar kormány stratégiai céljai fognak majd meghatározni. Tehát képesnek kell lennie a térség stabilitásához szükséges katonai képességek érdemi biztosítására, miközben illeszkedik a NATO kollektív védelmi rendszeréhez és a szövetségi elvárásokhoz.

Védelmi költségvetés és haderőméret

Az NSS 2025 által megfogalmazott 5%-os védelmi kiadási cél – a stratégia szövege szerint a NATO-szövetségesek már „jóváhagyták, és most teljesíteniük kell”⁴⁰ –, a jelenlegi magyar GDP-arányos ráfordítás több mint duplája lenne, ami a honvédség gyorsított, nagy léptékű fejlesztését és a biztonságpolitika prioritásainak újrendezését tenné szükségessé.

Ha ezt a célt komolyan vesszük, a jelenlegi magyar védelmi kiadási szinthez képest ez drámai ugrást jelentene, hiszen Magyarország 2025-ben mintegy 1752,3 milliárd forintot fordít honvédelmi kiadásokra, ami a kormányzati és szakmai források szerint a GDP nagyjából 2%-ának felel meg, teljesítve ezzel a NATO hagyományos 2%-os elvárását.^{41, 42}

A 2%-ról 5%-ra történő elmozdulás nem pusztán technikai költségvetési módosítás, hanem a magyar állam újraértelmezett szerepét jelentené a biztonságpolitikában. Egy ilyen szintű növekedés:

- a haderőfejlesztés tempójának és volumenének ugrásszerű növelését kényszerítené ki;
- a költségvetési szerkezetben új prioritássorrendet eredményezne (más nagy kiadási területek – szociális, egészségügy, oktatás – rovására);
- és a politikai kommunikáció szintjén is azt üzenné, hogy Magyarország regionális biztonsági „szolgáltatóvá” kíván válni, nem csupán a NATO-kollektív védelem „fogyasztója”.

Már a jelenlegi, 2% feletti GDP-arányos kiadás is a NATO „élvonalába” emeli hazánkat.⁴³ Ha azonban a 2025-ös NSS által felvetett 5%-os szint legalább egy középtávú politikai horizontként megjelenik a Szövetségben – amit a legújabb nyilatkozatok és elemzések is sugallanak⁴⁴ –, akkor a Magyar Honvédség számára elkerülhetetlenné válik a haderőstruktúra és a személyi állomány újragondolása. Ez magában foglalná:

³⁸ „...dozens of wealthy, sophisticated nations...” (NSS 2022, 12.)

³⁹ „...must assume primary responsibility for their regions...” (NSS 2022, 12.)

⁴⁰ National Security Strategy of the United States of America 2025: „the Hague Commitment, which pledges NATO countries to spend 5 percent of GDP on defense and which our NATO allies have endorsed and must now meet”. (NSS 2022, 12.)

⁴¹ Defence expenditure of NATO... 2025.

⁴² A honvédelmi költségvetés... 2024.

⁴³ Haraszti 2024.

⁴⁴ FM: NATO commitment... 2025.

- a haderő létszámának növelését (különösen a kiképzett tartalékos állomány bővítését);
- a területvédelmi komponens megerősítését;
- a parancsnoki és támogató struktúrák olyan irányú átalakítását, hogy nagyobb, intenzívebben alkalmazható erőt legyenek képesek hatékonyan vezényelni-irányítani.

Az NSS 2025 által hivatkozott „5%-os” védelmi ráfordítási horizont értelmezésénél fontos pontosítani, hogy a NATO 2025. júniusi hágai kötelezettségvállalása szerint az 5% két kategóriára bomlik. Az elsőben a szövetségeseknek legalább 3,5% GDP-arányban kell teljesíteniük a NATO-definíció szerinti klasszikus védelmi kiadásokat, a másodikban pedig – természetesen az előző mellett – 1,5% GDP-arányban védelmi és biztonsági kapcsolt kiadási elemeket (reziliencia, kritikus infrastruktúra, innováció, ipari bázis stb.). A hangsúly tehát nem azon van, hogy egy „bármire” elkölthető 5%-os keret jelenik meg, hanem azon, hogy a tényleges katonai képességfejlesztés fedezete a 3,5%-os komponens felé tolódik el. A tagállamoknak a „hiteles, fokozatos” felzárkózási pályát éves tervekkel kell igazolniuk 2035-ig.^{45, 46}

Az előzőekben leírtakból következik, hogy a kötelezettségvállalás eredményeinek számszakilag is meg kellene jelenniük a magyar költségvetésben. Jelenleg a 2026. évi költségvetés a GDP 2%-án tartja a honvédelmi kiadásokat, tehát jelen formájában nem tartalmazza a 3,5%-os komponens felé vezető pálya előfinanszírozását. A kormányzati kommunikáció egyértelműen rögzíti, hogy 2026-ban is teljesül a 2%-os NATO-elvárás, és megnevezi a védelmi kiadások nominális összegét is.⁴⁷ Ez önmagában még nem ellentmondás, hiszen a 3,5% 2035-ös cél, ugyanakkor stratégiai értelemben azt jelzi, hogy 2026-ban az említett többéves felzárkózási program még nem indul el.

A problémát a Magyar Honvédség szemszögéből vizsgálva látható, hogy a 3,5%-os komponens hiánya nem pusztán a „több pénz” kérdése. A NATO-definíció szerinti védelmi kiadásokban a személyi jellegű ráfordítások, az üzemeltetés, a készletezés, a kiképzés, a fenntartási ciklusok és a haditechnikai modernizáció együtt jelennek meg. Ebből következik, hogy a 3,5%-os elmozdulás nem azt jelenti, hogy kizárólag a beszerzések száma növekszik.⁴⁸ Ez a folyamat strukturális költségvetési átalakítást igényel, ami közvetlenül hat a haderő méretére, a fenntartható készenléti szintekre, illetve a tartalékos rendszerre. Mindezt megerősíti az a szakpolitikai értelmezés is, amely szerint a 3,5% kifejezetten a „hard defence”⁴⁹ kiadásokhoz kötött, míg az 1,5% egy jóval tágabb, nemzeti interpretációkra nyitott kategória.⁵⁰

Az ismertetett költségvetési és tervezési feszültséget az Európai Unió SAFE-konstrukciója (Security Action for Europe) – amely 2025-ben elfogadott keretben, kedvezményes, hosszú futamidejű hitelként kívánja támogatni a közös európai védelmi beszerzéseket és ipari kapacitásbővítést –, részben enyhíti, strukturális értelemben azonban nem szünteti meg.⁵¹ A SAFE egyik kulcseleme, hogy az egyes tagállamoknak meghatározott, „egy nem köte-

⁴⁵ Defence expenditures... 2025.

⁴⁶ The Hague Summit... 2025.

⁴⁷ Háborúellenes 2026-os költségvetés... 2025.

⁴⁸ EU Member States'... 2025.

⁴⁹ A „hard defence” kifejezés a védelmi tervezésben és a NATO-szakterminológiában azokat a klasszikus, közvetlen katonai képességeket és kiadásokat jelöli, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a fegyveres erő alkalmazhatóságához, harcászultságához és elrettentőképességéhez. A fogalom különösen az utóbbi években vált hangsúlyossá, amikor a NATO és az EU szétválasztotta a „tényleges katonai” és a „kapcsolt biztonsági” kiadásokat.

⁵⁰ Checherita-Westphal et al. 2025.

⁵¹ Clapp 2025.

lező érvényű, iránymutató pénzügyi keret”⁵² áll rendelkezésére. Magyarország esetében ez 16,2 milliárd euró.⁵³ A magyar kormány 2025 végén be is nyújtotta a nemzeti beruházási tervet a SAFE keretében, és a célok között megjelenik a honvédelmi képességek erősítése, valamint a védelmi ipar fejlesztése is.⁵⁴

Azt fontos megjegyezni, hogy ez nem költségvetési kiadáscsökkentés, hanem adósságjellegű finanszírozás, amely elsősorban beruházási és beszerzési csatornákon képes gyorsítani a képességfejlesztést. Mindez azt jelenti, hogy különösen ipari és eszközoldalon ez a finanszírozási forma meghatározó lehet, de nem helyettesíti a 3,5% komponens mögötti, évről évre visszatérő fenntartási és személyi költségvetési szükségletet. Közérthetően ezt talán úgy lehetne megfogalmazni, hogy a SAFE akkor tudja a „híd” szerepét betölteni a 2% és a 3,5% közötti úton,⁵⁵ ha a költségvetésben párhuzamosan megjelenik egy olyan fokozatos növekmény, amely a haderő működtetését és a képességek fenntarthatóságát biztosítja.⁵⁶

Következésképpen a 2026-os költségvetési keret és a hágai NATO-vállalás közötti feszültség nem politikai kommunikációs, hanem tervezési és fenntarthatósági kérdésként jelenik meg. A 3,5% komponens felé vezető út akkor válik valós pályává, ha már a 2026–2029 közötti időszakban is kimutatható a növekmény, miközben a SAFE-típusú uniós hitelkereteket célszerűen olyan képességterületek esetében kell igénybe venni, amelyek egyszerre szolgálják a NATO-célképességeket és a hazai ipari bázis fejlesztését. Ebben az értelemben a 16,2 Mrd € nem „kiváltja” a 3,5%-ot, hanem – megfelelő nemzeti költségvetési pálya mellett – gyorsíthatja annak elérését.

Technológiai és doktrinális váltás – tömeg, olcsóság, drónok

A 2025-ös NSS külön fejezetben foglalkozik a védelmi iparral, és nagyon világosan fogalmaz: „A jövő a gyártóké. Az Egyesült Államok újra iparosítja gazdaságát, visszahozza az ipari termelést...”⁵⁷ A védelmi szektorra vonatkozóan pedig rámutat arra, hogy „hatalmas a szakadék [...] az olcsó drónok és rakéták, valamint az azok elleni védelemhez szükséges drága rendszerek között”,⁵⁸ ami egy nemzeti modernizáció szükségességét veti fel az olcsó, tömegesen gyártható védelmi rendszerek kifejlesztésére és nagy mennyiségű előállítására.

Ez a megállapítás teljes egészében alkalmazható a hazai viszonyok vonatkozásában is. Az orosz–ukrán háború tapasztalatai, valamint a közel-keleti konfliktusok visszaigazolták, hogy a kis költségű, nagy számban alkalmazható drónok és csapásmérő eszközök képesek stratégiai hatású veszteségeket okozni, miközben a védekezés költsége jóval magasabb. Nemzeti biztonsági szempontból ezért a Magyar Honvédség számára kulcskérdés:

⁵² Indicative envelope: Nem jogilag lekötött forrás, nem automatikusan lehívható összeg, hanem egy olyan előzetes pénzügyi keret, amely megmutatja, hogy egy tagállam nagyságrendileg mekkora összegre számíthat, és amelynek lehívása feltételekhez kötött (projektek, megfelelés, jóváhagyás).

⁵³ EU finalizes... 2025.

⁵⁴ Hungary submits... 2025.

⁵⁵ The economic consequences... 2025.

⁵⁶ Mašlanka 2025.

⁵⁷ „The future belongs to makers. The United States will reindustrialize its economy, ‘re-shore’ industrial production...” (NSS 2025, 13.)

⁵⁸ „...the huge gap [...] between low-cost drones and missiles versus the expensive systems required to defend against them...” (NSS 2025, 14.)

- hazai fejlesztésű és gyártású pilóta nélküli repülőeszközök és cirkáló löszerek rendszerezése;
- drónellenes védelmi rendszerek (zavaró, illetve kinetikus és irányított energiájú eszközök) integrált kiépítése;
- az ezekhez kapcsolódó érzékelőhálózat (radar, elektro-optikai, passzív szenzorok) kialakítása.

Doktrinális szempontból mindez azt jelenti, hogy a Magyar Honvédség hagyományos manőverezői (páncélos-, gépesített erők) mellé nagy lőtávolságú, precíziós, hálózatalapú tüzerő-konceptiót kell rendelni. Mindezekre tekintettel a „*tömeg – olcsóság – egyszerű karbantarthatóság*” triásza kulcselvűvé válik, különösen egy esetleges hosszabb, nagy intenzitású konfliktus forgatókönyvének vonatkozásában.

Légvédelem, rakétavédelem, Golden Dome

Az NSS 2025 ambíciója nemcsak hagyományos légvédelmi képességeket érint, hanem egyfajta amerikai „*ernyő*” vízióját is. Erre az Amerikai Egyesült Államoknak a stratégiában megfogalmazott céljai is rávilágítanak: „*következő generációs rakétavédelmi rendszerek – beleértve a Golden Dome⁵⁹-ot az amerikai anyaország védelmére*”.⁶⁰ Annak ellenére, hogy a *Golden Dome* kifejezés kizárólag az új amerikai stratégiában jelenik meg, és formálisan a honi területre vonatkozó elképzelés, a logika könnyen kivetíthető a szövetségi rendszerre is. Ha Washington többszintű, modern rakétavédelmi rendszert épít ki, a szövetségesek számára is elvárás lesz, hogy életképes, integrálható lég- és rakétavédelmi komponenssel rendelkezzenek.

Magyar viszonylatban ez elsősorban a következő irányokban realizálható:

- *többrétegű légvédelem kiépítése*, amely a közepes és kis hatótávolságú rendszereket (SHORAD,⁶¹ VSHORAD,⁶² közepes hatótáv) egyaránt lefedi, és képes együttműködni a NATO integrált légvédelmi rendszerével;
- *kiterjedt szenzorhálózat létrehozása* (radarok, passzív felderítőrendszerek, elektro-optikai és infravörös érzékelők), amely nemcsak a hagyományos légi célok, hanem a kis méretű drónok és támadó robotrepülőgépek felderítésére is alkalmas;
- *moduláris, mobil légvédelmi megoldások preferálása*, amelyek a „*drónkorszak*” követelményeinek megfelelnek, gyorsan átcsoportosíthatók, és képesek együttműködni a szárazföldi manővererőkkel.

Ezek a fejlesztések ugyan forrásigényesek, de jól illeszkednek a NATO törekvéseibe, hogy a tagállamok a 2% GDP-szint fölé emeljék védelmi kiadásait, különösen a nagy intenzitású konfliktusokra való felkészülés területén.⁶³

⁵⁹ Egy következő generációs, országos rakétavédelmi pajzs víziója. A koncepció célja az amerikai szárazföld védelme ballisztikus rakéták, hiperszonikus fegyverek, támadó robotrepülőgépek és egyéb stratégiai fenyegetések ellen.

⁶⁰ „...next-generation missile defenses – including a Golden Dome for the American homeland...” (NSS 2025, 3.)

⁶¹ Short Range Air Defense – rövid hatótávolságú légvédelem. Hatótávolság általában 5–20 km.

⁶² Very Short Range Air Defense – nagyon rövid hatótávolságú légvédelem. Hatótávolság általában max. 5 km.

⁶³ Funding NATO... 2025.

Európai légvédelmi és képességfejlesztési koalíciók – magyar részvétel és stratégiai jelentőség

A lég- és rakétavédelem megerősítésére irányuló amerikai törekvések – ideértve a *Golden Dome* koncepciót is –, európai szinten sem maradtak válasz nélkül. Az elmúlt években a NATO és az Európai Unió keretein belül, illetve azokat kiegészítve új típusú, célzott, *ad hoc* képességfejlesztési koalíciók jöttek létre. Ezek a formátumok a hagyományos intézményes együttműködésekhez képest rugalmasabbak, gyorsabb döntéshozatalra képesek, és kifejezetten konkrét katonai képességhiányok kezelésére irányulnak.

Magyarország e koalíciók több elemében is részt vállal, ami jól illeszkedik az NSS 2025 logikájához, miszerint a regionális szereplőknek nagyobb felelősséget kell vállalniuk saját biztonságukért, miközben képességeiket a szövetségi rendszerbe integrálják.

Az egyik legjelentősebb ilyen együttműködés a European Sky Shield Initiative (ESSI), amely a többretegű európai lég- és rakétavédelem kialakítását célozza. Az ESSI lényege nem egy egységes „*európai pajzs*” létrehozása, hanem a különböző hatótávolságú és rendeltetésű légvédelmi rendszerek összehangolt beszerzése, működtetése és interoperabilitásának javítása.⁶⁴ Magyarország részvétele ebben a kezdeményezésben közvetlenül kapcsolódik a korábban már említett többretegű légvédelmi koncepcióhoz, mivel az ESSI lehetőséget biztosít a nemzeti képességek NATO-kompatibilis, regionális rendszerbe történő beágyazására. A kezdeményezés emellett mérsékli az egyoldalú beszerzések költségkockázatait, és elősegíti a kritikus infrastruktúra védelmének kollektív megközelítését.

A légvédelmi dimenzió mellett egyre nagyobb hangsúlyt kapnak azok az együttműködések, amelyek a pilóta nélküli repülőeszközök tömeges alkalmazására reagálnak. Ennek keretében jött létre az úgynevezett drónfal-koalíció, amely a drónok és egyéb alacsonyan repülő, kis észlelhetőségű fenyegetések elleni védekezés képességeit kívánja fejleszteni.⁶⁵ Magyarország csatlakozása ehhez a kezdeményezéshez szorosan összefügg az NSS 2025 felismerésével, hogy az olcsó, tömegesen alkalmazható eszközök stratégiai hatása aránytalanul nagy lehet. A drónellenes képességek fejlesztése nem csupán katonai, hanem nemzeti biztonsági kérdés is, hiszen ezek az eszközök alkalmasak határbiztonsági, objektumvédelmi és kritikus infrastruktúrát érintő fenyegetések megjelenítésére is.

Az ESSI és a drónfal-koalíció mellett jelenleg legalább nyolc európai *ad hoc* képesség-koalíció működik, amelyek különböző területekre – így tűzérségilőszer-ellátásra, logisztikai támogatásra, kiképzésre, illetve páncélozott erők fejlesztésére – fókuszálnak. Ezek közös jellemzője, hogy nem kívánják kiváltani sem a NATO, sem az EU védelmi struktúráit, hanem azokat kiegészítve, gyakorlatorientált módon kezelnek konkrét képességhiányokat. Magyarország számára ezek az együttműködések lehetőséget biztosítanak arra, hogy nemzeti prioritásait célzottan érvényesítse, miközben elkerüli az önálló, izolált képességfejlesztés magas költségeit.

Az említett *ad hoc* vagy rugalmas koalíciókat egészítik ki az Európai Unió Állandó Strukturált Együttműködésének (Permanent Structured Cooperation – PESCO) projektjei, amelyek a képességfejlesztésnek hosszabb távú, intézményesebb keretet adnak. Magyarország több PESCO-projektben is érintett, különösen a katonai mobilitás, a logisztika, a kiképzés és a vezetés-irányítás területén. A PESCO jelentősége az NSS 2025 szempontjából abban van, hogy hozzájárul az európai stratégiai önállóság erősítéséhez anélkül, hogy gyengítené

⁶⁴ Wachs 2023.

⁶⁵ Watling–Bronk 2024.

a NATO központi szerepét. Ezzel összhangban a magyar részvétel nem alternatívát, hanem erősokszorozót jelent a szövetségi rendszerben betöltött szerephez.

Kijelenthető, hogy a lég- és rakétavédelemhez kapcsolódó európai koalíciókban való magyar részvétel nem az NSS 2025 által deklarált irányvonal közvetlen következménye, hanem inkább az abból fakadó stratégiai környezethez való európai alkalmazkodás része. Az Egyesült Államok nagyhatalmi prioritásváltása és a szövetségesekkel szembeni elvárások átalakulása olyan helyzetet teremt, amelyben az európai államok – köztük Magyarország – saját biztonságuk érdekében kényszerülnek regionális és tematikus együttműködések megerősítésére. Ezek az együttműködések egyszerre szolgálják a nemzeti szuverenitás védelmét, a regionális felelősségvállalás erősítését és a szövetségi interoperabilitás növelését. A Magyar Honvédség számára mindez konkrét, mérhető képességfejlesztési előnyt jelent, különösen a légvédelmi, a drónellenes és az integrált védelem területén.

Logisztika, ellátási lánc, ipari bázis

A 2025-ös stratégia gazdasági és ipari dimenziója nem kiegészítő, hanem központi elem. A dokumentum megfogalmazása szerint az amerikai nemzeti erő alapja az „*erős ipari szektor, amely képes kielégíteni mind a békeidőben, mind a háború idején felmerülő termelési igényeket*”,⁶⁶ ezért „*a gazdaság reindustrializálása, az ipari termelés visszatelepítése*”⁶⁷ szükséges. A védelmi ipar vonatkozásában ez úgy értelmezhető, hogy az Amerikai Egyesült Államoknak nemcsak saját, hanem szövetségesei védelmi ipari bázisának revitalizációjában is érdekeltnek kell lennie. Ezen a logikai irányon haladva hazánk számára a következő következtetések realizálhatók:

- *hazai hadiipari klaszterek kiépítése* (járműgyártás, fegyver- és lőszergyártás, drón- és elektronikai ipar), amelyek képesek a belső szükségletek ellátására, de egyben NATO-ellátási láncokba is bekapcsolhatók, ez a folyamat ma már nyomon követhető;⁶⁸
- *a logisztikai képességek* (vasúti, közúti, folyami szállítás) *fejlesztése*, a raktározási és készletezési képességek erősítése, különös tekintettel a hosszú távú, nagy volumenű hadianyag-utánpótlásra;
- *regionális karbantartó- és javítóbázisok létrehozása*, amelyek nemcsak a Magyar Honvédség, hanem szövetséges erők eszközeit is képesek kiszolgálni.

Az európai trendek abba az irányba mutatnak, hogy a védelmi kiadások növekedése mögött egyre inkább iparpolitikai és versenyképességi megfontolások is állnak.⁶⁹ A magyar védelmi ipar fejlesztése tehát nem kizárólag katonai, hanem gazdaságstratégiai kérdés is.⁷⁰

Regionális szerep – Közép-, Kelet- és Dél-Európa

Az NSS 2025 Európa-fejezete kifejezetten név szerint említi Közép-, Kelet- és Dél-Európát, amikor azt írja, hogy az Amerikai Egyesült Államok célja „*Közép-, Kelet- és Dél-Európa egészséges nemzeteinek építése kereskedelmi kapcsolatok, fegyvereladások, politikai*

⁶⁶ „...a strong industrial sector capable of meeting both peacetime and wartime production demands.” (NSS 2025, 4.)

⁶⁷ „...reindustrialize its economy, ‘re-shore’ industrial production...” (NSS 2025, 13.)

⁶⁸ Ezermilliárdos üzlet... 2024.

⁶⁹ The economic impact... 2025.

⁷⁰ Budai 2025.

együttműködés, valamint kulturális és oktatási csereprogramok által”.⁷¹ A térség – köztük Magyarország – nemcsak biztonsági fogyasztóként, hanem prioritást élvező partnerként jelenik meg az amerikai stratégiai gondolkodásban. Hazánk szempontrendszer szerint különösen releváns dimenziók:

- *haderőfejlesztés amerikai technológiával* – a magyar modernizációs programok (páncélos-, tüzérségi, légvédelmi, drón- és szenzorrendszerek) esetében az amerikai technológia – akár közvetlen beszerzés, akár vegyesvállalatok, licencek formájában – szövetségi előnyt jelenthet;
- *a magyar katonai infrastruktúra regionális szerepe* – a kiképzőbázisok, gyakorlóterek, logisztikai csomópontok fejlesztésével hazánk regionális központtá válhat bizonyos képességterületeken (pl. helikopterkiképzés, drónellenes rendszerek tesztelése, többnemzeti gyakorlatok fogadása);
- *két- és többoldalú együttműködések bővítése* – a Nyugat-Balkán és a tágabb régió stabilitása szempontjából Magyarország földrajzi és politikai értelemben is természetes közvetítő lehet, az amerikai stratégia által preferált célzott partnerségek logikájába jól illeszkedik egy olyan magyar szerepfelfogás, amely a kiképzés, a gyakorlatok és a védelmi diplomácia terén kínál hozzáadott értéket.

Az új amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia nem csupán elvárásokat, hanem lehetőségeket is nyit hazánk és ezáltal a Magyar Honvédség számára. A terhek áthelyezésének logikája és az 5%-os védelmi kiadási horizont ugyan jelentős anyagi és politikai terhet jelent, de egyben olyan keretet is teremt, amelyben a Magyar Honvédség regionális szerepe, képességfejlesztési iránya és ipari háttere tudatosan, az amerikai és NATO stratégiai trendjeihez igazodva alakítható. Ennek felismerése és beépítése a magyar védelmi tervezésbe a következő évtized egyik kulcsfeladata lesz.

Természetesen vannak pontok és megállapítások, amelyek közvetett módon befolyásolhatják a hazai stratégiai törekvések alakulását. Ilyen lehet a migráció és a határbiztonság kiemelt szerepe is, mivel az NSS 2025-ben megfogalmazott irányok e tekintetben összhangban állnak Magyarország eddigi megközelítésével, így az Amerikai Egyesült Államokkal való politikai koordináció bizonyos területeken könnyebbé válhat.

Érdekes kérdés lesz a jövőben Kína- és Oroszország-politikánk harmonizálása. Az NSS 2022 kevésbé harmonizált a magyar külpolitikával, és erősebb nyomást helyezett a szövetségesekre a demokratikus normák és az értékalapú külpolitika megerősítése terén. Ez megváltozott, vagy legalábbis nem kap akkora hangsúlyt az NSS 2025 dokumentumban. Mindezek alapján a két stratégiai dokumentum eltérő világképet és eltérő elvárásokat közvetít Európa és benne Magyarország felé. A 2025-ös NSS nagyobb szuverenitást, de súlyosabb anyagi és katonai terheket eredményezhet, illetve jelentős hatást gyakorolhat az európai kapcsolatrendszer védelmi funkcióira is.

AZ NSS 2025 EURÓPA-KÉPE ÉS EURÓPA-STRATÉGIÁJA

A 2025-ös amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia Európáról szóló fejezete már címében is programot hirdet: *Promoting European Greatness – Az európai nagyság népszerűsítése.*

⁷¹ „Building up the healthy nations of Central, Eastern, and Southern Europe through commercial ties, weapons sales, political collaboration, and cultural and educational exchanges...” (NSS 2025, 27.)

A megfogalmazás egyszerre utal nosztalgikusan egy idealizált, „régii” Európára és kritikai módon a jelen állapotokra. A stratégiában a vonatkozó fejezetet a következő szövegezéssel vezetik be: *„Az amerikai tisztviselők hozzászóltak ahhoz, hogy az európai problémákat a katonai kiadások elégtelensége és a gazdasági stagnálás szempontjából vizsgálják. Ebben van igazság, de Európa valódi problémái ennél még mélyebbek.”*⁷² Ez a megfogalmazás rendkívül súlyos, de ezzel alapozzák meg azt a megállapítást, hogy Európát nem csupán gazdasági súlyának csökkenése, hanem egyfajta „civilizációs erózió” is fenyegeti. A dokumentum rögzíti, hogy a kontinens részesedése a globális GDP-ből 1990 óta 25%-ról 14%-ra esett vissza, részben „nemzeti és nemzetközi szabályozások” következtében, amelyek aláássák a kreativitást és a vállalkozói szellemet.⁷³

A stratégia szerint a gazdasági hanyatlásnál azonban még súlyosabb probléma az „egy civilizáció önazonosságának felszámolása”.⁷⁴ A stratégia azt sugallja, hogy Európa „nagyobb problémái” között olyan jelenségek sorakoznak, mint az Európai Unió és más transznacionális szervezetek szuverenitáskorlátozó gyakorlata, a kontinens társadalmi szerkezetét átalakító migrációs politika, a szólásszabadság korlátozásaként értelmezett cenzúra, az ellenzéki politikai erők elnyomása, a drámaian csökkenő születésszámok és a nemzeti identitás, illetve önbizalom gyengülése. A dokumentum drámai mondattal foglalja össze, hogy mi történhet, ha a jelenlegi folyamatok folytatódnak: *„a kontinens 20 éven belül felismerhetetlen lesz”*.⁷⁵ Kérdéses, hogy számos európai állam gazdaságilag és katonailag elég erős marad-e ahhoz, hogy megbízható szövetséges legyen.

Az NSS 2025 Európa-képe tehát kettős, egyrészt éles kritika a „brüsszeli” típusú szabályozási, migrációs és politikai kultúrával szemben, másrészt kifejezett szándék Európa „megmentésére”. A szöveg deklarált célja, hogy az Amerikai Egyesült Államok „segítsen Európának kijavítani jelenlegi pályáját”,⁷⁶ mert szüksége van egy erős Európára ahhoz, hogy sikeresen tudjon versenyezni a globális vetélytársakkal, és megakadályozni, hogy bármely ellenfél dominálja a kontinentst.

Oroszország, Ukrajna és a stratégiai stabilitás

Az NSS 2025 Európa-stratégiájának egyik kulcsfontosságú eleme Oroszország és az ukrajnai háború értelmezése. A dokumentum egyértelműen mutatja, hogy az európai szövetségesek „szinte minden tekintetben jelentős, kemény erőbeli előnyt élveznek Oroszországgal szemben, kivéve a nukleáris fegyverek terén”,⁷⁷ vagyis hagyományos katonai képességekben összességében fölényben vannak. Ennek ellenére – a stratégia szerint – sok európai állam egzisztenciális fenyegetésként érzékeli Moszkvát, ami az amerikai értelmezésben elsősorban a kontinens „önbizalomhiányának” tünete. Talán éppen ezért a stratégia az Amerikai Egyesült Államok érdekeként jelöli meg a „tárgyalások folytatását az ukrajnai ellenségeske-

⁷² „American officials have become used to thinking about European problems in terms of insufficient military spending and economic stagnation. There is truth to this, but Europe’s real problems are even deeper.” (NSS 2025, 25.)

⁷³ NSS 2025, 25.

⁷⁴ „...civilizational erasure...” (NSS 2025, 25.)

⁷⁵ „...the continent will be unrecognizable in 20 years or less.” (NSS 2025, 25.)

⁷⁶ „...help Europe correct its current trajectory.” (NSS 2025, 26.)

⁷⁷ „... enjoy a significant hard power advantage over Russia by almost every measure, save nuclear weapons.” (NSS 2025, 25.)

dések mielőbbi befejezéséről”⁷⁸ – vagyis olyan gyors tűzszünetet és rendezést kíván elérni, amely stabilizálja az európai gazdaságot, csökkenti az eskaláció és a háború kiszélesedésének kockázatát, illetve helyreállítja a stratégiai stabilitást Oroszországgal.

Az ukrajnai háború ebben az értelmezésben nem „végső győzelemig” vívott, nyílt végű konfliktus, hanem egy olyan válság, amelyet a lehető leghamarabb le kell zárni, mert hosszú távon gyengíti Európát és az Amerikai Egyesült Államokat is gazdasági és politikai értelemben.

A stratégia kifejezetten bírálja azt a tényt, hogy a háború „perverz módon” növelte Európa – különösen Németország – külső függőségeit, például azáltal, hogy német ipari szereplők kínai beruházások és orosz energiahordozók új csatornáit felé fordultak. Az amerikai értékelés szerint mindez csökkenti a kontinens autonómiáját, és növeli a Kína–Oroszország-tengely gazdasági befolyását.

Európa mint stratégiai és kulturális tér – a „civilizációs önbizalom” helyreállítása

Az új stratégia nem írja le Európát, sőt hangsúlyozza, hogy a kontinens továbbra is „stratégiai és kulturális létfontosságú” az Amerikai Egyesült Államok számára. Mindezt arra vezeti vissza, hogy a transzatlanti kereskedelem a világ gazdaság egyik pillére, az európai ipar, technológia és energiaszektor a világ élvonalába tartozik, és a kontinens kulturális, tudományos intézményei kiemelt jelentőségűek. Az NSS logikája szerint ezért nem lehet „leírni” Európát, mert ez ellentétes lenne az amerikai érdekekkel is. A stratégia egyértelműen politikai-ideológiai dimenziót ad ennek az európai civilizációs kérdésnek. Az amerikai diplomaták figyelmét arra hívja fel, hogy álljanak ki a „valódi demokrácia, véleménynyilvánítási szabadság”⁷⁹ és az európai nemzetek „egyéni jelleme és történelme” mellett.

A stratégia szövege kifejezetten pozitív fejleményként értékeli a „hazafias európai pártok” növekvő befolyását, amely „hatalmas optimizmusra” ad okot. Ez az amerikai stratégia egyértelműen támogatja azokat a politikai irányzatokat Európában, amelyek szuverenista, migrációkritikus és nemzeti identitást hangsúlyozó narratívát képviselnek.

Európa hosszú távú jövőjével kapcsolatban a dokumentum még provokatívabb kijelentést fogalmaz meg: „legkésőbb néhány évtizeden belül bizonyos NATO-tagállamok többségében nem európaiak lesznek”.⁸⁰ Kérdésként veti fel, hogy ezek az országok vajon ugyanúgy tekintenek-e majd saját szerepükre és a transzatlanti szövetségre, mint a NATO alapító államai. Ez a gondolat a demográfiai és identitáspolitikai trendek stratégiai súlyát emeli ki.

Az amerikai Európa-stratégia prioritásai

A *Promoting European Greatness – Az európai nagyság elősegítése* fejezet nemcsak helyzetképet ad, hanem konkrét programot is. A dokumentum felsorolásszerűen rögzíti, hogy az Amerikai Egyesült Államok „Európára vonatkozó átfogó politikája” milyen prioritásokra épül:

⁷⁸ „... negotiate an expeditious cessation of hostilities in Ukraine...” (NSS 2025, 25.)

⁷⁹ „... genuine democracy, freedom of expression...” (NSS 2025, 26.)

⁸⁰ „... within a few decades at the latest, certain NATO members will become majority non-European.” (NSS 2025, 27.)

- a stabilitás helyreállítása Európán belül és stratégiai stabilitás Oroszországgal – ide tartozik az ukrajnai háború mielőbbi lezárása és a gazdasági-politikai feszültségek mérséklése;
- egy önálló, de az Amerikai Egyesült Államokkal összehangolt, szuverén nemzetállamokból álló Európa – a dokumentum célja, hogy Európa „saját lábán álljon”, és „elsődleges felelősséget vállaljon saját védelméért”,⁸¹ miközben egyetlen ellenérdekelt hatalom sem képes a kontinenst dominálni;
- „ellenállás” – a kontinens aktuális fejlődési pályájával szemben megfogalmazott alternatívák támogatása –, vagyis aktívan támogatni kívánja azokat az erőket, amelyek a jelenlegi integrációs, szabályozási és migrációs gyakorlatokat megváltoztatnák;
- az európai piacok megnyitása és igazságos kezelése az amerikai gazdasági szereplők számára – Amerika törekvése, hogy „az európai piacok megnyitása az amerikai áruk és szolgáltatások”,⁸² valamint „az amerikai munkavállalók és vállalkozások tisztességes kezelésének biztosítása”⁸³ mentén csökkentse az európai protekcionizmust, illetve erősítse saját exportpozícióját;
- Közép-, Kelet- és Dél-Európa felemelése – a stratégia kifejezetten említést tesz a Közép-, Kelet- és Dél-Európa „egészséges nemzetei” megerősítéséről, „kereskedelmi kapcsolatok, fegyvereladások, politikai együttműködés, valamint kulturális és oktatási csereprogramok” útján, ami egyértelmű jelzés, hogy az Amerikai Egyesült Államok a régiót a jövőbeni európai erőegyensúly kulcsterületének tekinti;
- a NATO-bővítés visszafogása – a dokumentum a transzatlanti architektúra egyik problémájaként nevezi meg „a NATO-ról mint folyamatosan bővülő szövetségről alkotott képet”,⁸⁴ és célként jelöli meg ennek a helyzetnek – és a mögötte álló gyakorlatnak – a megváltoztatását;
- Európa bevonása a gazdasági-technológiai versenybe – az Amerikai Egyesült Államok azt várja Európától, hogy aktívabban lépjen fel a „merkantilista túlkapacitás”,⁸⁵ technológiai lopás, kiberkémkedés és egyéb ellenséges gazdasági gyakorlatok”⁸⁶ ellen, vagyis a Kínával és más versenytársakkal szembeni keményebb gazdasági fellépésben is partner legyen.

A leírtak alapján kijelenthető, hogy az NSS 2025 Európa-stratégiája egy kritikus, de nem lemondó Európa-képet azonosít. A dokumentum elutasítja a jelenlegi szabályozási és migrációs trendeket, ugyanakkor deklarálta arra törekszik, hogy egy erősebb, önállóbb, de Amerikával szorosabban együttműködő Európát segítsen kialakítani. Ebben a keretben Közép-Európa – és benne Magyarország – nem csupán elvárások címzettje, hanem potenciális stratégiai partner, amelynek mozgásterét jelentősen meghatározza, hogyan tudja saját nemzeti érdekeit összehangolni az NSS 2025-ben kijelölt amerikai Európa-stratégiával.

⁸¹ „...take primary responsibility for its own defense...” (NSS 2025, 27.)

⁸² „...opening European markets to U.S. goods and services...” (NSS 2025, 27.)

⁸³ „...ensuring fair treatment of U.S. workers and businesses...” (NSS 2025, 27.)

⁸⁴ „...perception... of NATO as a perpetually expanding alliance...” (NSS 2025, 27.)

⁸⁵ A globális gazdasági versenyt torzító jelenségek.

⁸⁶ „...mercantilist overcapacity, technological theft, cyber espionage, and other hostile economic practices...” (NSS 2025, 27.)

ÖSSZEGZŐ KÖVETKEZTETÉSEK

A 2025-ös amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia olyan paradigmaváltást képvisel az Amerikai Egyesült Államok stratégiai gondolkodásában, amely közvetlen és hosszú távú következményekkel jár Európára és Magyarországra nézve. A dokumentum szakít azzal a felfogással, amely a poszthidegháborús korszakban az Amerikai Egyesült Államokat a nemzetközi rend fenntartójának szerepébe helyezte, és egy szuverenitás-központú, a terhek megosztását hangsúlyozó megközelítést vezet be. Az NSS 2025 Európát egyszerre látja gazdasági és társadalmi értelemben hanyatló, ugyanakkor a globális versenyben nélkülözhetetlen térségként. Ebből a kettősségből fakad az a törekvés, hogy Amerika a kontinens „korrekcióját” stratégiai érdekek tekinti. A dokumentum világossá teszi, hogy Európának – benne Magyarországnak – nagyobb felelősséget kell viselnie saját biztonságáért, és a jövőben kevésbé számíthat arra, hogy az Amerikai Egyesült Államok korlátlanul átveszi a régió stabilizációjának terheit.

A Magyar Honvédség számára ez a stratégiai fordulat több szinten jelent kihívást és egyben lehetőséget. Egyrészt az 5%-os védelmi kiadási cél, valamint az olcsó, tömeggyártható drón- és rakétavédelmi rendszerek preferálása olyan fejlesztési irányokat jelöl ki, amelyek átalakítják a honvédség technológiai és doktrinális alapjait. Másrészt a hazai hadiipar és logisztikai kapacitások fejlesztése nemcsak katonai, hanem gazdaságstratégiai kérdéssé is válik, amelyben Magyarország potenciálisan regionális csomóponttá léphet elő. A dokumentum különösen kedvező szerepet szán Közép-, Kelet- és Dél-Európának, ami politikai és biztonságpolitikai együttműködési lehetőségeket nyit hazánk előtt. Mindezek alapján a Magyar Honvédség előtt álló feladat nem csupán a reagálás az új amerikai elvárásokra, hanem az ezekben rejlő lehetőségek stratégiai kiaknázása is.

A *National Security Strategy of the United States of America 2025* arra figyelmeztet, hogy a következő évtizedben a magyar védelmi tervezés sikerét az fogja meghatározni, mennyire tudja a Magyar Honvédség a képességeit és az ipari háttérét összehangolni a szövetségi rendszer megváltozott működési logikájával. A stratégia értelmezése ezért nem pusztán elemzési, hanem alkalmazási feladat is, olyan döntések sorozata, amelyek hosszú távon befolyásolják hazánk biztonságát és a honvédség regionális pozícióját.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- *A honvédelmi költségvetés továbbra is garantálja Magyarország biztonságát és a haderő-fejlesztést.* honvedelem.hu, 2024. 11. 15. <https://honvedelem.hu/hirek/a-honvedelmi-koltsegvetes-tovabbra-is-garantálja-magyarország-biztonsagát-es-a-haderőfejlesztést.html> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- Budai Balázs: *Robbanóanyag-gyár, páncéltörő rakéták, helikopter-alkatrészek – felpörgött a magyar hadiipar.* Index, 2025. 10. 14. <https://index.hu/gazdasag/2025/10/14/robbanoanyag-loszer-hadsereg-honvedseg-haditechnologia-vedelmi-ipar-hadiipar/> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- Checherita-Westphal, Cristina et al.: *Fiscal aspects of European defence spending: implications for euro area macroeconomic projections and associated risks.* ECB Economic Bulletin, Issue 5/2025. https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/focus/2025/html/ecb.ebbox202505_07~d1ab88c6b1.en.html (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)

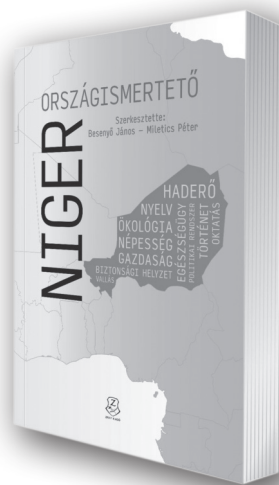
- Clapp, Sebastian: *EU defence funding*. European Parliamentary Research Service, 2025. 10. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2025/777937/EPRS_ATA\(2025\)777937_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2025/777937/EPRS_ATA(2025)777937_EN.pdf) (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- Csiki Varga Tamás – Tálás Péter: *Erő és diplomácia – Az Egyesült Államok stratégiai érdekei és lehetőségei a Biden-kormányzat időszakában*. Nemzet és Biztonság, 2022/1., 17–48. <https://doi.org/10.32576/nb.2022.1.2> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *Defence expenditures and NATO's 5% commitment*. NATO, 2025. 06. 27. <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/defence-expenditures-and-natos-5-commitment> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- *Defence expenditure of NATO countries (2014–2025)*. NATO, 2025. <https://www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/finance/def-exp-2025-en.pdf> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *EU finalizes \$176 defence loans, with Poland taking largest share*. Reuters, 2025. 09. 09. <https://www.reuters.com/world/eu-finalizes-176-billion-defence-loans-with-poland-taking-largest-share-2025-09-09/> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- *EU Member States' defence budgets*. EP Think Tank, 2025. 05. 07. <https://epthinktank.eu/2025/05/07/eu-member-states-defence-budgets/> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- *Ezermilliárdos üzlet: térképen mutatjuk a magyarországi hadigyarakat*. Mandiner, 2024. 02. 15. <https://mandiner.hu/belfold/2024/02/ezermilliardos-uzlet-terkepen-mutatjuk-a-magyarorszag-i-hadigyarakat> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *FM: NATO commitment to increase spending is a great opportunity for Hungary*. About Hungary, 2025. 06. 25. <https://abouthungary.hu/news-in-brief/fm-nato-commitment-to-increase-spending-is-a-great-opportunity-for-hungary> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *Funding NATO*. NATO, 2025. 09. 03. <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/funding-nato> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- Haraszi Gyula: *Magyarország a NATO élcsapatában*. Magyar Nemzet, 2024. 12. 06. <https://magyarnemzet.hu/belfold/2024/12/magyarorszag-a-nato-elcsapataban> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *Háborúellenes 2026-os költségvetés, a gyermekes családok az első helyen*. kormány.hu, 2025. 05. 21. <https://kormany.hu/hirek/haboruellenes-2026-os-koltsegvetes-a-gyermekes-csaladok-az-első-helyen> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- *Hungary submits National Investment Plan in SAFE*. Budapest Business Journal, 2025. 12. 02. <https://bbj.hu/politics/foreign-affairs/eu/hungary-submits-national-investment-plan-in-safe/> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- Maślanka, Łukasz: *Imperfect balance: the EU's defence loan mechanism (SAFE)*. Centre for Eastern Studies, 2025. 05. 28. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2025-05-28/imperfect-balance-eus-defence-loan-mechanism-safe> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *National Security Strategy*. The White House, 2022. 10. 12. www.dau.edu/sites/default/files/Migrated/CopDocuments/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- *National Security Strategy of the United States of America*. The White House, 2025. 11. www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- Szenes Zoltán: *Vissza a jövőbe? A NATO előretolt védelmi koncepciója*. Öt Kontinens Új folyam, 2025/2., 205–234. <https://doi.org/10.61498/OK2025-1.10/> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- *The economic consequences of surging defense spending*. Kiel Institut, 2025. 02. 14. www.kielinstitut.de/publications/news/guns-and-growth-the-economic-consequences-of-surging-defense-spending/ (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)

- *The economic impact of higher defence spending.* Economy and Finance, 2025. 05. 19. https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2025-economic-forecast-moderate-growth-amid-global-economic-uncertainty/economic-impact-higher-defence-spending_en (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- *The Hague Summit Declaration.* NATO, 2025. 06. 25. <https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2025/06/25/the-hague-summit-declaration> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)
- Wachs, Lydia: *Russian missiles and the European Sky Shield Initiative: German plans to strengthen air and missile defence in the current threat environment.* EconStor, 2023. 08. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/279935/1/1854260944.pdf> (Letöltés időpontja: 2025. 12. 30.)
- Watling, Jack – Bronk, Justin: *Protecting the Force from Uncrewed Aerial Systems.* Royal United Services Institute (RUSI), 2024. <https://static.rusi.org/protecting-the-force-from-uncrewed-uas.pdf> (Letöltés időpontja: 2026. 01. 03.)

NIGER

ORSZÁGISMERTETŐ

A Nigerről szóló országismerető nem feltétlenül – és nem csupán – a tudomány művelőinek szól, hanem elsősorban és általában mindazoknak, akik érdeklődnek Afrika ezen térsége, illetve az itt található politikai entitások iránt. Ebben a hiánypótló kötetben egy szaharai-szaheli állam bemutatására vállalkoztak a szerzők, megjelentetésének aktualitását pedig részben megadja a szubszaharai Afrikában zajló hatalomátvételek sorozatából álló folyamat, amely sokak szerint egy geopolitikai átrendeződéssel párhuzamosan zajlik. A csaknem 400 oldalas kötetben a hat szerző a nigeri államtér külső és belső fejlődése sajátosságainak, változó társadalmi-gazdasági témintázatainak, történelmi, demográfiai és biztonságpolitikai kihívásainak felvázolására vállalkozott, beleértve a földrajzi és biogeográfiai jellemzőket is. A hét nagyobb tartalmi egységből álló munka – amely akár önálló tanulmányként is hasznos olvasmány – arra törekszik, hogy Niger bemutatása mellett hasznos regionális helyzetképet, útmutatást nyújtson a téma iránt érdeklődők számára.



2025
puhatáblás
magyar nyelvű
380 oldal
térképmelléklettel

6900,-

A könyv a Zrínyi Kiadó webshopjában
(shop.hmzrinyi.hu) vagy a kiadó
könyv- és térképboltjában (1024 Budapest,
Fillér utca 14.) **10% KEDVEZMÉNNYEL**
vásárolható meg.